КӨРКЕМ ШЫҒАРМА – ЖАН АЗЫҒЫ

Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университетінің ЖОО-ға дейінгі білім беру факультетінің ЖОО-ға дейінгі дайындық кафедрасында әртүрлі мемлекеттен тыңдаушылар білім алады. Кафедра оқытушыларының алдындағы басты міндеттердің бірі – осы шетелден келген тыңдаушыларды жаңа ортаға бейімдеу.

Осы мақсатта жүзеге асырылатын шаралардың бірі – клуб жұмыстары. Кафедрамызда 2009 жылдан бері жұмыс істеп келе жатқан С.Әшімбаев атындағы «Парасат» жас әдебиетшілер клубы. Клубтың негізгі мақсаттарының бірі – әдеби көркем туындыларды оқытуға дағдыландыру. Көркем әдеби шығармаларды оқытуға баули отырып, олардың рухани дүниетанымының дамуына жағдай жасау. Тыңдаушыларды, олардың шетелден келгендіктері ескеріле отырып, өздерінің төл әдебиеті өкілдерімен, олардың бай мұрасымен таныстыру басты мақсат болып табылады. Осы мақсатқа сәйкес тыңдаушыларды көркем әдебиетке қызықтыру үшін алғышарттар жасалды. Арнайы қағидалар мен жұмыс тәсілдері жасалды. Осы тәсілдердің барлығы тыңдаушылар бойында оқылым дағдысын қалыптастыруға негізделді.

Сонымен қатар кафедрамызда басқа ұлт өкілдері де білім алады. Мысалы, Ауғанстан Ислам Республикасынан келген тыңдаушылар. Бұл мемлекеттен келген тыңдаушылар қазақ тілін үйренуді осы жерден бастайды. Тіл үйренуді жетілдіру мақсатында да клуб жұмысының маңызы ерекше. Шағын мәтін мазмұнымен таныса отырып, олар өздерінің мәтінге талдау жасай білу, оқылым дағдысын қалыптастыру, жағдайға байланысты оқырманды өз пікіріне сендіре білу дағдыларын қалыптастырды. Жаңа сөздермен танысу арқылы, оларды қолданысқа енгізіп, қазақ тілінде өз ойын еркін жеткізетін жағдайға талпынады.

Шығарма мазмұнымен танысу барысында оларға мынадай талаптар қойылады:

- Мәтіндегі жасырын сұрақтардың жауабын іздеңіз. Кітаптағы маңызды ойлар мен оқиғаларды түртіп оқыңыз. Кітаптан нақты мысалдарды іздеңіз.
- Шығарманы оқығаннан кейін шығармадағы автордың айтар басты ойын анықтаңыз. Өзіңізге қиындық тудырған бөлімдерді қайталап оқыңыз. Шығармадан қандай ой түйгеніңізді саралаңыз.

Мұндай шаралардың барлығы тыңдаушылардың ой көкжиегінің кеңеюіне, қызығушылығын арттыруына, көркем туындыны қабылдай білу шеберлігіне, сондай-ақ интеллектісінің қарқынды дамуына жетеледі. Көркем шығармамен жұмыс істеу арқылы тыңдаушылар аз уақыттың ішінде мәтінге талдау жасау, оқыған мәтіні бойынша өз ойын еркін де дербес жеткізе білу қабілетіне ие болды.

Қорыта келгенде, көркем шығармалармен танысу арқылы шетелден келген тыңдаушылар бағдарламада белгіленген білімді игеріп қана қоймай, жан-жақты ізденіп, ой-өрісін дамытады.

Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университеті
Жоғары оқу орнына дейінгі дайындық кафедрасының
аға оқытушылары
Ибраимова Ж.Т., Г.М. Мужигова, С.А. Нусупбаева

БЕРЕРІ МОЛ СЕМИНАР-ТРЕНИНГ

2022 жылдың 18-қарашасы күні әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университетінің https://www.kaznu.kz ЖОО-ға дейінгі білім беру факультетінде «Қарым-қатынас жасаудың кезеңдері» атты семинар-тренинг болып өтті. Тренингке Жоғары оқу орнына дейінгі білім беру факультетінің оқытушы-профессор құрамын қатысты.

Тренер – ф.ғ.к. доцент, Абылай хан атындағы ҚазХҚжӘТУ қазақ филологиясы кафедрасының меңгерушісі Қоңырова Ақбота Тұрағұлқызы. Семинар «қарым-қатынас» терминіне анықтама беруден басталды. Қарым-қатынас, құрылысы, қызметі, түрлеріне тоқталды. Жалпы қарым-қатынастың негізгі 3 аспектісіне:

- Қарым-қатынас мазмұны;
- Қарым-қатынас мақсаты;
- Қарым-қатынас құрамына терең талдау жасалды.

Ежелгі Греция мен Ежелгі Римдегі қарым-қатынас мәселесі, оған берілген анықтамалар, осы бағыттағы зерттеушілер пікірлеріне кеңінен тоқталды. Қарым-қатынас – тұлғаның қалыптасуының ең маңызды факторы деп тұжырымдалды. Қарым-қатынастың формаларына: тікелей, жанама, тұлғааралық, вербалды, вербалды емес түсініктемелер берілді.

Қарым-қатынастың коммуникативті, интерактивті, перцептивті жақтары жан-жақты талданды. Мысалы, коммуникативті түрінде: ақпарат алмасу, ақпарат жету, ақпарат тарату жолдары нақтылы мысалдармен түсіндірілді.

Семинар-тренингтің негізі түйіні – сәтті қарым-қатынас жасаудың тиімді жолдарын сипаттаумен аяқталды.

Бұндай семинар-тренингтердің жиі өтуі еңбек жолында ұстаздық етіп жүрген оқытушылардың әсіресе жас мамандардың тәжірибе мен біліктілікті арттыруға көп үлесін қосары сөзсіз.

Біліктілігі мен тәжірибесімен бөліскен Ақбота ханымға және дәстүрлі түрде өтіп тұратын семинарды ұйымдастырған факультет деканы С.Қ.Суатай мырзаға алғыс білдіреміз.

Жоғары оқу орнына дейінгі дайындық
кафедрасының аға оқытушылары
Ибраимова Ж.Т., Мужигова Г.М., Нусупбаева С.А.

АУҒАНСТАНДЫҚ МАГИСТРЛАР БИОЛОГИЯ МҰРАЖАЙЫМЕН ТАНЫСТЫ

Жоғары оқу орнына дейінгі білім беру факультетінің жоғары оқу орнына дейінгі дайындық кафедрасында тіл үйренуші ауғанстандық магистрлар ағымдағы жылдың 26-қараша күні «Өлкетану» клубының аясында университеттің биология мұражайына барып, мұражайда үш бөлімнен тұратын үлкен көрме залымен танысты. Биомузейдің аға қызметкері Жардамалиева Анар Бахытхалиқызы әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университетінің биология мұражайы Республика аумағында ғана емес, ТМД жоғарғы оқу орындарының арасында теңдесі жоқ бірегей мұражай, бұл мекеме университеттің Phd, магистранттар мен бакалаврлар пайдаланатын ғылыми-зерттеу және ғылыми-ағарту орталығы екендігін де айта кетті. Залдағы жәдігерлер биология ғылымының қазіргі тақырып бағыттарына байланысты жүйелі түрде бөлімдерге бөлінгені де айтылды.

Тіл үйренуші магистрлар мұражай залындағы Қазақстанда мекендейтін сүтқоректілердің 6 отрядының 17 тұқымдасының түрлері қойылған, жалпы саны – 92. Құстардың 15 отрядының 41 тұқымдасының 127 түрі қойылған, жалпы саны – 261. Экспонаттар арасында халықаралық (МСОП) және Қазақстанның Қызыл кітабына тіркеліп, қорғауға алынған түрлерімен танысып, кейбір хайуанаттардың Ауғанстанның Памир тауында бар екенін айтып, аға қызметкермен өз ойларын бөлісті. Мұражайдағы барлық экспонаттармен танысып болған соң, мұражай қызметкеріне алғыстарын білдіріп, өте пайдалы мәліметтер алғанына ризашылықтарын білдіріп, мұражай кітапшасына өз қолтаңбаларын дәри, ағылшын тілдерінде жазып қалдырды.

Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университеті
Жоғары оқу орнына дейінгі дайындық
кафедрасының аға оқытушылары
Г.А.Тастемирова, С.А.Нусупбаева, Г.М.Мужигова

СТУДЕНТТЕР МЕН ТАЛАПКЕРЛЕРДІҢ ЖАҢА ОРТАҒА БЕЙІМДЕЛУЛЕРІНЕ ШАҒЫН КЕҢЕС

Әрқайсысымыз жаңа ортаға түскенде әртүрлі адамдар тобын кездестіреміз. Менің студенттік шағым әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университетінде өтті. Университет қабырғасында жүргенде көптеген жаңа достар тауып, неше түрлі адамдармен қарым-қатынас орната бастадым. Осы адамдардың арасынан күрделі адамдарды да кездестірдім. Қиын жағдайларда осындай күрделі мінезді адамдармен жұмыс жасау кезінде не істеуге болады және мұндай қиын жағдайдан қалай шығуға болады? Осы мәселе бойынша мен өзімнің студенттік тәжірибеммен бөлісіп, студенттер мен талапкерлерге бірнеше кеңестер бергім келеді.

Ең алдымен, «Қиын адам қандай болуы тиіс?», «Қиын адамдар типіне кімдерді жатқыза аламыз?» секілді сұрақтарға жауап алуымыз керек. Күнделікті өмірде біз біреуді жақсы адам деп айтқымыз келгенде, біз ол адамды көбінесе «қарапайым адам» деп бағалаймыз. Ал біз екіойлы адамды, басқалармен үнемі сөзге келіспей, даудамай тудыратын адамды байқасақ, біз оны «күрделі» деп айтамыз. Бірақ «күрделі адам» деген ол адамның жаман екенін білдірмейді. Біз бұл жерде танымдық күрделілік туралы айтамыз. Біз мінезіміздің күрделілігін түсінбеуіміз мүмкін. Бірақ дәл осы ерекшелікке байланысты кейде басқалармен қарым-қатынас орнату немесе мақсаттарымызға қол жеткізу қиынға соғады. Күрделі мінезі бар адамдар теріс ойлауға бейім, бұл олардың өмір сүру сапасын нашарлатуы мүмкін.

Мысалы, студенттік шағымда ымыраға келу қиындық әкелетін адамдарға тап болдым. Қарым-қатынаста, әрине, жанжалдар болуы мүмкін, онда әркім өз пікірін қорғайды. Бірақ салауатты қарым-қатынас орнату үшін біз екі тараптың да мүдделерін қанағаттандыратын ымыраға келеміз. Егер сіз жиі ымыраға келгіңіз келмесе немесе өзара келісу қиын болса, бұл сіздің күрделі адам екеніңізді білдіруі мүмкін. Сонымен қатар айналасындағылардың берген кеңесін немесе ақылын қабылдай алмайтын адамдар да болады. Егер сізде күрделі сипат болса, сіз шынайы кеңестерге сенімсіздікпен қарайсыз немесе олардың ойын дұрыс емес деп санайсыз. Сізге кеңес беретін адам мұндай жағдайларды жақсы білсе де, сіз одан да көп нәрсені білетіндігіңізге сенесіз. Және де күрделі адамдар қиын жағдайға тап болғаны үшін басқаларды кінәлауға бейім және оның себебін білмей жатып оларды сөгуге дайын тұрады. Бұл адамдарды олармен қарым-қатынастан алшақтатады. Сондай-ақ, жауапкершіліктің ауысуы және мәселелерді тудыру күрделі адамдарда жиі кездесетін теріс ойлаудың белгісі болып табылады.

Осындай қиын адаммен жақсы қарым-қатынаста болыңыз. Себебі, адамдар өзгермейді. Егер сіз осы постулатты қабылдасаңыз, сізде мұндай адамдармен жұмыс жасау оңайырақ болады. Егер сіз адамдарды өзгертуге тырыссаңыз, сіздің күш-жігеріңіз жұмыс істемей тұрған кезде екі жақта да реніш пен ашуланшақтық пайда болады. Бірақ егер сіз адамның ішкі мәнін қабылдап, онымен жұмыс жасасаңыз, тараптар өздерін түсініп, құрметтей бастайды. Бұл – ынтымақтастыққа алғашқы және маңызды қадам. Сіз неғұрлым батыл әрекет ете бастағанда, адамдар сізге құрмет көрсетеді. Шешуші болудың оңай жолы: өз сезімдеріңізді шын жүректен білдіру, адал болу және сөзіңізде тұру. Мұндай мінез-құлық кез келген қиын жағдайды бірден шешпейді, бірақ оның екі негізгі салдары болады: ол сіздің жұмысыңызда қызметкерлермен туындаған мәселелердің санын азайтады және күрделі адамдармен күресу қажет болған кезде өзіңіз үшін тұруға мүмкіндік береді. Қиын адамдармен қарым-қатынас жасау – бұл қажеттілік, сондықтан сіз оны жасай білуіңіз керек, бірақ өзіңіздің қиын адам болуыңызға жол бермеңіз!

Бектібай Біржан Жапсарбекұлы
Советова Алуа Саянқызы
Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ,
Стандарттау және сертификаттау
мамандығы